

Is er verschil in de motorische ontwikkeling bij 6-jarigen die als kleuter gym kregen in de gymnastiekzaal dan wel in de kleuterspeelzaal?

INTRO

In 2011 ben ik begonnen met mijn eindstage. In samenspraak met de begeleider (Harry van der Meer) en de directeur van de school was besloten om het afstudeeronderzoek te richten op het vakwerkplan wat toen nog in de maak was, 'gymmen in de 'grote' gymzaal'. De methode kan men vinden op www.gymlessenbasisonderwijs.nl. Het onderzoek heeft zich gericht op de vraag of het wel of niet zou uitmaken of kleuters gymmen in de grote dan wel kleine gymzaal. De grote gymzaal duidt op de gymnastiekzaal waar doorgaans de groepen drie tot en met acht les krijgen. De kleine gymzaal duidt op de kleuterspeelzaal.

METHODE

Bij het onderzoek zijn in totaal acht scholen betrokken geweest. De criteria voor de scholen was dat ze gelijke socio-demografische kenmerken bevatten. Met name de factoren inkomen en opleiding hebben hierin een belangrijke rol gespeeld. De gedachte hierachter is dat kinderen van scholen met gelijke socio-demografische kenmerken ook gelijke kansen hebben om buiten school sport te beoefenen, de speeltuin te bezoeken etc.

Omdat de socio-demografische kenmerken gelijk zijn, is de kans kleiner dat de resultaten op toeval berusten. De participanten (lees: de leerlingen) zijn allemaal kinderen uit groep drie. Zij hebben de kleuterperiode achter de rug. Dit betekent dat zij de periode achter de rug hebben waar zij in de grote, dan wel kleine gymzaal bewegings-onderwijs kregen.

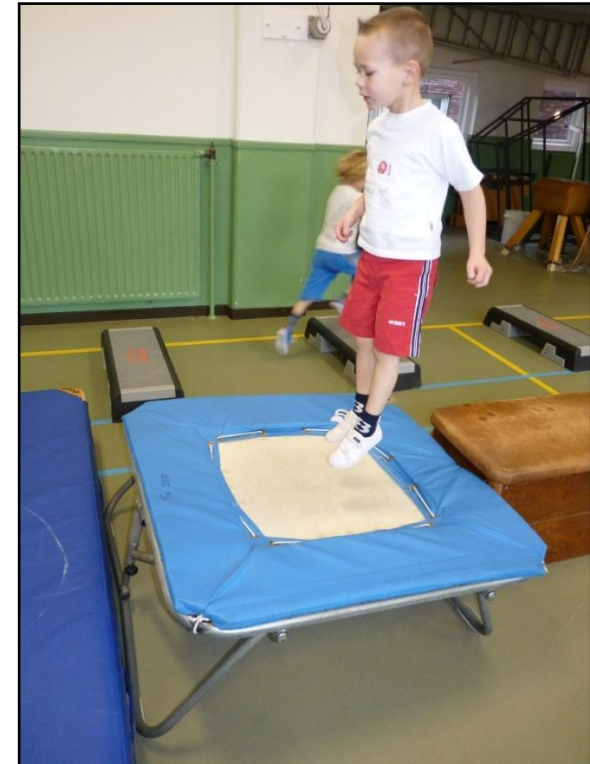
Alle 202 participanten ondergingen de eerste vier tests van het leerlingvolgsysteem van Van Gelder & Stroes (2002). Bij de onderdelen stilstaan, springen-kracht, springen-coördinatie en stuiten konden de leerlingen van -1 tot 10 scoren. Het leerlingvolgsysteem hanteert een norm. Elke leeftijd gaat gepaard met een score. De gemiddelde leerling met leeftijd x zou een score moeten kunnen halen van x .

RESULTATEN

Met behulp van SPSS is onderstaande tabel gemaakt. Hier is in absolute getallen te zien hoeveel leerlingen de norm hebben gehaald. 86/93 – 92% betekent dat 86 van de 93 leerlingen de norm hebben gehaald. In percentages is dit 92%.

Tabel 1 – het totaal aan leerlingen per zaaltype en per onderdeel dat boven de norm scoort in het LVS van Van Gelder & Stroes (2002), weergegeven in absolute getallen en in percentages

Zaaltype	Kracht	Coördinatie	Stuitten	Stilstaan (r)	Stilstaan (l)
Gymnastiekzaal	86/93 – 92%	82/92 – 89%	86/93 – 92%	83/88 – 94%	81/87 – 93%
Kleuterspeelzaal	95/109 – 87%	63/110 – 57%	48/80 – 60%	62/109 – 57%	61/109 – 56%
Cumulatief verschil	5%	32%	32%	37%	37%

Op het onderdeel 'kracht' na heeft de groep 'Gymnastiekzaal' minimaal 30% meer leerlingen die op of boven de norm scoren. Ook toonde SPSS aan dat er een significant verschil is tussen de groepen 'Gymnastiekzaal' en 'Kleuterspeelzaal' bij de onderdelen stuiten en stilstaan (links én rechts).

De norm van de oppervlakte van een kleuterspeelzaal is 84 m^2 , terwijl die van een gymnastiekzaal 252 m^2 is. Onder deze omstandigheden hebben leerlingen die gymmen in de grote gymzaal precies drie keer zoveel bewegingsruimte. Het is niet gek om te denken dat de hiervoor genoemde verschillen te wijten zijn aan de bewegingsruimte. De verhouding tussen de bewegingsruimte en het aantal mensen wordt sociale dichtheid (engels: density) of kortweg dichtheid genoemd.

In 2008 onderzochten Chow en anderen het MVPA-gehalte op meer dan 800 basisscholen in Amerika. MVPA staat voor 'moderate to vigorous physical activity', en is een indicator voor de mate waarin er intensief bewogen wordt. Uit het onderzoek bleek dat dit gehalte lager is naarmate de groep groter was, en toen er binnen onderzoek gedaan werd. Hoewel binnen dit onderzoek niet de beschikbare bewegingsruimte niet expliciet wordt genoemd, lijken de resultaten van Chow, én de resultaten uit de tabel wel te wijzen op een correlatie tussen de bewegingsintensiteit en de beschikbare ruimte.

Voor een compleet overzicht van de onderzoeksresultaten kunt u ook kijken op www.gymlessenbasisonderwijs.nl. Het is mogelijk om daar het hele onderzoek te downloaden.

De conclusie van het onderzoek is dat het wél uitmaakt of kleuters in een grote dan wel kleine gymzaal gymmen, specifiek voor de motorische vaardigheden stuiten en stilstaan. Ook halen kleuters die in de grote gymzaal hebben gegymd vaker de door Van Gelder en Stroes gestelde norm, dan kleuters die in de kleine gymzaal gymde.

Bronnen:

Chow, B.C., McKenzie, T.L. & Louie, L. (2008). Children's Physical Activity and Environmental Influences During Elementary School Physical Education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 27, 38-50.

Gelder, W. van en Stroes, H. (2002). *Leerlingvolgsysteem bewegen en spelen*. Maarsen: Elsevier.

Gemeente Zandvoort (2006). *Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2006*. Gepubliceerd in de Zandvoortse Courant. Verkregen van <http://www.zandvoort.nl/website/webgen.nsf>